

Medlemmer i Fauske kommunes kontrollutvalg

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Møtedato: Fredag, 7. oktober 2022 kl 09.00

Møtested: Fjernmøte ved bruk av Teams

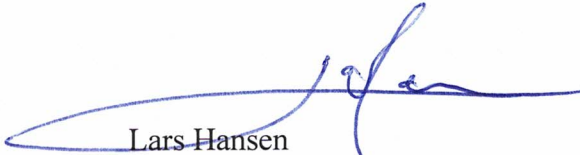
SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
30/22	Rapportering til kommunestyret: Håndtering av avvik og uønskede hendelser innen skole og helse- og omsorg

Eventuelle forfall bes meldt leder eller sekretariat (470 37 452)

Valnesfjord, 4. oktober 2022

Jørn Stene (s)
Leder kontrollutvalget

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Kopi sendes: Ordfører, kommunedirektør, Salten kommunerevisjon IKS,
varamedlemmer i kontrollutvalget til orientering

SAK 30/22

Rapportering til kommunestyret: Håndtering av avvik og uønskede hendelser innen skole og helse- og omsorg

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
10.10.2022

Vedlegg:

1. Fauske kommune, Politisk sekretariat, 21.1.2022: Årsbudsjett 2022 – Anmodning til kontrollutvalget
2. Fauske kommune Unntatt fra offentlighet § 14 Avvik Fauske kommune Helse/omsorg Oppvekst / Kultur 01.12. – 31.12.2021
3. Fauske kommune Unntatt fra offentlighet § 14 Avvik Fauske kommune Helse/omsorg Oppvekst / Kultur 01.04. – 30.04.2022
4. Fauske kommune v/ kommunalsjef helse og omsorg, Brev til kontrollutvalget 20.06.2022: Spørsmål om håndtering av avvik innen helse og omsorg, og oppvekst og kultur
5. Fauske kommune v/ enhetsleder skole, Brev til kontrollutvalget 14.09.2022: Svar på håndtering av avvik innen oppvekst og kultur

Bakgrunn for saken:

Kommunestyret har i sitt budsjettvedtak (sak 115/21) vist til at *at det daglig innrapporteres melding om avvik og uønskede hendelser innenfor skole og helse- og omsorg. Kommunestyret er bekymret over opplysninger fra tillitsvalgte om daglige brudd på både opplæringsloven og arbeidsmiljøloven. Kommunestyret understreker alvorret i denne situasjonen og ber kontrollutvalget se på omfanget av dette og rapportere direkte til kommunestyret.*

Kontrollutvalget har bedt sekretariatet utrede omfang og alvorlighetsgrad i innmeldte avvik og uønskede hendelser. Sekretariatet har i første omgang innhentet oversikt over meldte avvik for to måneder: desember 2021 og april 2022. Vedlagte oversikt (vedlegg 2 og 3) viser til sammen 110 meldte avvik av ulik type for de nevnte to månedene. Grunnet det store omfanget har sekretariatet bedt om svar fra administrasjonen på

1. generelle spørsmål om kommunens avvikshåndtering,
2. spørsmål om håndtering av de to store gruppene av avviksmeldinger innen Oppvekst:
  - a). manglende bemanning og
  - b). vold / utagerende adferd, samt
3. spørsmål om to avviksmeldinger innen Helse / omsorg som gjelder avvik vedrørende A- og B-preparater.

Følgende spørsmål ble sendt til administrasjonen 23. mai 2022:

Generelt om avviksbehandling:

- Hvem er ansvarlig i virksomheten for å gå gjennom og vurdere innmeldte avvik?
- Har kommunen fastsatt rutiner for hvordan avvik skal behandles? Vurderer den ansvarlige for avviksbehandlingen om innmeldt avvik er faktisk avvik fra regelverk eller annen fastsatt norm? Er det fastsatt krav til hva som skal dokumenteres av avviksbehandlingen?
- Får den som meldte det enkelte avviket tilbakemelding om hvordan avviket ble håndtert? Eller er behandlingen av avviket tilgjengelig på annen måte for den som melder avviket?

Helse / Omsorg:

Tjenestested Hjemmetjeneste Nordvest: Meldte avvik med ID 5265 og 5266 gjelder begge avvik for A- og B-preparater. Begge avvikene har status som lukket.

Har kommunen utarbeidet systemer som oppfyller kravene i Forskrift om legemiddelhåndtering § 9?

Hvordan er de to registrerte avvikene fulgt opp:

- Ble avvikene tatt opp i den daglige rapporten?
- Er årsaker til avvikene klarlagt?
- Var det behov for umiddelbare tiltak eller endrede rutiner som følge av de meldte avvikene?

Oppvekst / Kultur:

En rekke avvik (eks. ID nr 5278, 5279, 5285, 5286, 5292, 5298, 5299, 5309-5311, 5256, 5260-5260, 5468, 5457) er avvik knyttet til mangel på personell på Vestmyra skole. Med få unntak er avvikene beskrevet med konsekvens «alvorlig», og samtlige avvik er markert som «lukket». Generelt sett, altså uten å gå i detalj om hvert enkelt avvik:

- Er årsaker til avvikene klarlagt?
- Hvilke typer av tiltak er iverksatt for å lukke denne type avvik?
- Mens det er en rekke meldinger om avvik vedr bemanning på Vestmyra skole, så er det for de to nevnte månedene ingen meldte tilsvarende avvik på skolene Valnesfjord, Finneid og Sulitjelma.

- Er det forhold som kan forklare denne forskjellen mellom skolene (f.eks ulikheter i skolenes bemanningssituasjon, skolenes kultur for å melde avvik, tilgjengelighet til avviksystemet for den enkelte skole? Eller kan det være slik at de to utvalgte månedene (desember 2021 og april 2022) ikke i tilstrekkelig grad fanger opp slike avviksmeldinger ved de øvrige skolene? Finnes det eventuelt andre årsaker til forskjellene skolene imellom?)

En rekke avvik (eks. ID 5270-5272, 5280, 5289, 5297) gjelder vold eller utagerende adferd. Generelt sett, altså uten å gå i detalj om hvert enkelt avvik:

- Er årsaker til avvikene klarlagt?
- Hvilke typer av tiltak er iverksatt for å lukke avvikene?

Saken var opprinnelig satt opp til behandling i møte 1. juni 2022, men ble utsatt ettersom kommunedirektøren hadde bedt om mer tid til å besvare spørsmålene.

Vedlegg 4 til saken er svarbrev datert 20.06.2022 fra kommunen v/ kommunalsjef Helse og omsorg med tittelen *Spørsmål om håndtering av avvik innen helse og omsorg, og oppvekst og kultur*. Brevet besvarer for det første generelt om avviksbehandlingen fra samhandlingsområdet Helse og omsorg, men også noe spesifikt i forhold til avvik når det gjelder legemiddelhåndtering.

Vedlegg 5 til saken er svarbrev datert 14.09.2022 fra kommunen v/ enhetsleder skole, med tittelen *Svar på håndtering av avvik innen oppvekst og kultur*.

Kontrollutvalget har i tillegg fått muntlig informasjon fra kommunedirektør og enhetsleder skole i møte 14. september 2022.

Vurdering:

Bakgrunnen for saken er altså at kommunestyret har bedt utvalget om å undersøke saksområdet, og deretter rapportere tilbake til kommunestyret. Av denne grunn legges det opp til et forslag til vedtak i form av en rapportering fra kontrollutvalg til kommunestyre.

Vedtak i kontrollutvalgets behandling 14. september 2022, sak 23/22:

Med henvisning til de vedlagte rapporter og utredning i saken som viser store avvik og uønskede hendelser, spesielt innenfor skole/undervisning, så bør kommunestyret treffe de nødvendige tiltak for å motvirke denne utvikling.

Kontrollutvalget utformer endelig forslag til uttalelse som rettes til kommunestyret når utvalget mottar endelig skriftlig redegjørelse fra administrasjonen. Saken behandles i ekstra kontrollutvalgsmøte.

Forslag til vedtak:

Til kommunestyret

Rapportering fra kontrollutvalgets undersøkelser av håndtering av avvik innen Helse / omsorg og Oppvekst / Kultur

Kontrollutvalget viser til kommunestyrets vedtak i tilknytning til Årsbudsjett 2022, hvor kommunestyret anmodet kontrollutvalget om å følge opp avvik og uønskede hendelser spesielt innen skole og helse- og omsorg, med påfølgende rapportering til kommunestyret.

Kontrollutvalget har avgrenset sine undersøkelser til å gjelde de to månedene desember 2021 og april 2022. For de to månedene ble det meldt til sammen 110 avvik av forskjellig art og alvorlighetsgrad. 69 avvik er meldt innen Oppvekst/Kultur (Vestmyra skole 58, Finneid skole 6, Sulitjelma skole 1, Valnesfjord skole 0, Barnevern 2, Familiesenter 2). Mer enn halvparten av meldte avvik på Vestmyra gjelder mangel på personell. Det er ikke meldt slike avvik på øvrige skoler. Det er meldt 20 avvik angående trusler, krenkelser, vold eller utagerende adferd. (19 avviksmeldinger på Vestmyra skole, og 1 på Finneid skole).

Kontrollutvalget registrerer følgende om kommunens håndtering av avvik og avvikssystem på de nevnte områdene

- Administrasjonen har gjort rede for hvilke ansvarsforhold som gjelder for gjennomgang og vurdering av innmeldte avvik. Avvik leveres digitalt i kommunens avvikssystem, og gjennomgås og vurderes deretter av den enkelte avdelingsleder. Avdelingsleder tar avviket videre internt i kommunen dersom avdelingen selv ikke kan lukke avviket.
- Det er videre gjort rede for at følgende dokumenteres under avviksbehandlingen:
  - Beskrivelse av avviket / gjennomførte strakstiltak
  - Konsekvensvurdering ut fra alvorlighetsgrad, faktisk utfall og frist for lukking
  - Beskrivelse av konsekvens
  - Kartlegging av årsak til avvik
  - Tiltak – beslutte tiltak og gjennomføring av tiltak
  - Lukking av tiltak
- Avvik Helse og omsorg: To meldte avvik innen Hjemmetjeneste Nordvest gjelder avvik angående A- og B-preparater. Kontrollutvalget får opplyst at avvikene er tatt opp i daglig rapport i tjenesten, årsaker til avvik er kartlagt og det er iverksatt nye rutiner og sikkerhetstiltak inkludert kameraovervåkning. De nevnte avvikene ble anmeldt, deretter henlagt av Politiet
- Avvik Oppvekst / Kultur - Manglende bemanning (Vestmyra): Administrasjonen viser til at avvik på dette området i hovedsak er knyttet til pandemien, og at avvik skyldes at ansatte har vært syke. Det opplyses at fraværet i perioder har vært så stort at det ikke har vært tilstrekkelig antall ansatte eller vikarer for å dekke opp alle klasser. Manglende innmelding av avvik fra de øvrige skolene forklares med at det er ulik kultur knyttet til

rapportering av avvik. Kontrollutvalget registrerer at administrasjonen ønsker en enhetlig praksis for melding av avvik, og at dette temaet er tatt opp i ledermøte for skolene.

- Avvik Oppvekst / Kultur - Vold eller utagerende adferd: Administrasjonen har gjort rede for tiltak som iverksettes for å lukke avvikene, herunder at skolene jobber opp mot foreldre når elever har voldelig eller utagerende adferd. Videre at hjelpeapparat (eks. TIMS, PPT eller helsesykepleier) kontaktes for bistand. Administrasjonen påpeker at avvik knyttet til vold og utagering kan være vanskelig å lukke, og at det ofte kreves langsiktig jobbing for å hjelpe barn til å endre utagerende adferd.
- Kontrollutvalget følger opp kommunens avvikssystem og avvikshåndtering i begynnelsen av 2023.
- Kontrollutvalgets vedtak oversendes til kommunestyret.

Inndyr, 3. oktober 2022

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Politisk sekretariat

Salten Kontrollutvalgsservice Kommunalt Oppgavefelleskap
c/o Gildeskål kommune Inndyrveien 72
8140 INNDYR

Årsbudsjett 2022 - Anmodning til kontrollutvalget

Kommunestyret vedtok i sak 115/21 den 10.12.2021 følgende:

Det rapporteres om at det daglig innrapporteres melding om avvik og uønskede hendelser, spesielt innenfor skole og helse- og omsorg. Kommunestyret er bekymret over opplysninger fra tillitsvalgte om daglige brudd på både opplæringsloven og arbeidsmiljøloven. Kommunestyret understreker alvoret i denne situasjonen og ber kontrollutvalget se på omfanget av dette og rapporterer direkte til kommunestyret.

Med vennlig hilsen

Berit Vestvann Johnsen
Formannskapssekretær

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Avvik Fauske Kommune

**Helse/Omsorg og
Oppvekst/Kultur**

01.12 – 31.12. 2021

Avvik Fauske Kommune

**Helse/Omsorg og
Oppvekst/Kultur**

01.04 – 30.04. 2021

Enhet Skole

Salten kontrollutvalgsservice
Postboks 54
8138 INNDYR

Svar på håndtering av avvik innen oppvekst og kultur

Fauske kommune viser til brev datert 20.05.2022 der det stilles spørsmål om håndtering av avvik innen helse/omsorg og oppvekst/kultur

I denne sammenheng representerer undertegnede oppvekst og kultur.

Generelt om avviksbehandling:

- Hvem er ansvarlig i virksomheten for å gå gjennom og vurdere innmeldte avvik?
  - Avvik gjennomgås og vurderes av den enkelte avdelingsleder, for skole vil det være rektorer. Rektor har dialog med verneombud der det er naturlig. I tilfeller der avvik ikke kan lukkes på avdelingen tar avdelingsleder avviket videre til den avdeling i kommunen som kan bistå i arbeidet.
  - Enhetsleder har tilgang til alle avvik som meldes inn digitalt i Risk Manager.
- Har kommunen fastsatte rutiner for hvordan avvik skal behandles?
  - Avvik skal leveres digitalt i vårt avvikssystem i Risk Manager. Nærmeste leder mottar avviket og behandler dette. Dersom avviket ikke behandles innen en gitt tidsramme vil beskjed om dette automatisk gå til hovedverneombud.
- Vurderer den ansvarlige for avviksbehandlingen om innmeldt avvik er faktisk avvik fra regel eller annen norm?
  - Ansvarlig for avviksbehandlingen vurderer om avviket knyttes til lovpålagte oppgaver, eller normer for den aktuelle avdelingen.
- Er det fastsatt krav til hva som skal dokumenteres av avviksbehandlingen?
  - Når avvik meldes følges rapportmalen for avvik i Risk Manager
  - Beskrivelse av avviket, andre som har blitt varslet, gjennomført strakstiltak, eventuelt vedlegg til melding og referanse til styrende dokumenter
  - Konsekvens vurderes ut fra alvorlighetsgrad, faktisk utfall og frist for lukking.
  - Beskrivelse av konsekvens.
  - Kartlegging av årsak til avvik.
  - Tiltak – beslutte tiltak og gjennomføring av tiltak.
  - Lukking av tiltak.
- Får den som meldte det enkelte avviket tilbakemelding om hvordan det er håndtert?
  - Melder av avik får melding om at avvik er sendt såfremst avvik ikke meldes anonymt.
  - Melder skal kunne følge prosessen videre, herunder få beskjed om hvilke tiltak som er besluttet, og om avviket er lukket.
  - Normalt vil det også være dialog mellom leder og melder av avviket knyttet til avvikets innhold.

Eller er avviket tilgjengelig på annen måte for den som melder avviket?

Oppvekst/kultur

Avvik knyttet til manglende bemanning Vestmyra skole

- Er årsakene til avvik klarlagt?
  - I perioden avvikene er registrert har kommunen vært rammet av korona epidemien. Avvik skyldes i hovedsak at ansatte har vært syke eller sykemeldte. Høyt fravær har medført økt belastning på ansatte som har vært friske, noe som igjen har ført til fravær eller sykemeldinger for denne gruppen.
- Hvilke typer av tiltak er iverksatt for å lukke denne type avvik?
  - Skolen forsøker så langt det lar seg gjøre å flytte på ansatte slik at elevene får sin lovpålagte undervisning. I gjeldende periode har fraværet tidvis vært så stort at det ikke har vært tilstrekkelig antall ansatte eller vikarer for å dekke opp alle klasser.
  - I enkelte tilfeller har klasser blitt sendt hjem. Det har vært prioritert å holde 1.-6. klasse på skolen.
  - I et tilfelle (så langt jeg vet) har en elev med spesialundervisning blitt sendt hjem.. Skolen stod da ovenfor valget mellom å gi elev med behov for spesialundervisning skoletilbud eller sende en hel klasse hjem.
  - Lærere har i perioden tatt overtidstimer for å unngå at klasser/elever har blitt sendt hjem.
  - Foresatte kontaktes i forkant av at skoletilbud ikke kan gis grunnet manglende bemanning..
- Mens det er en rekke avvik vedrørende bemanning på Vestmyra skole, så er det for de to nevnte månedene ingen meldte tilsvarende avvik på de øvrige skolene.
  - I gjeldende periode har også andre skoler måttet omdisponere personell for å unngå at elever/klasser har mistet skoletilbud i hele, eller deler av dager.
  - Ut fra samtaler med ansatte i skoler er ulik kultur knyttet til rapportering av avvik den ,nest nærliggende forklaringen.
  - Sett fra skoleeier sin side er det ønskelig med en så lik praksis som mulig når det gjelder melding av avvik og håndtering av avvik i skolen. Avvik er tatt opp i ledermøte med rektorer med den hensikt å ha så lik praksis som mulig. Temaet følges opp utover høsten i samarbeid med hovedverneombud.

Avvik vold eller utagerende atferd

- Er årsaken til avvikene klarlagt?
  - Generelt kan det være en rekke årsaker til at elever utøver vold eller har utagerende atferd. Noen elever har en iboende problematikk som tidvis kan medføre utagering av ulikt slag. I andre tilfeller er ikke årsaksforholdene like tydelige. Vi vet at en del barn og unge sliter psykisk av ulike årsaker, noe som også kan gi seg utslag i vold, eller utagerende atferd. Ulike former for krenkelser kan også medføre at mobber eller mobbeoffer utøver vold eller utagerende atferd.
- Hvilke typer tiltak er satt i verk for å lukke avvikene?
  - Skolen jobber tett opp mot foresatte når elever utøver vold, eller har utagerende atferd. I fellesskap søker skole og heim å finne årsaksforhold/bakenforliggende årsaker til utfordringen, samt strategi for å hjelpe eleven med utfordringene. I dette arbeidet er selvfølgelig eleven en viktig bidragsyter, avhengig av alder og modenhet.

- Ved behov kontakter skolen kommunens hjelpeapparat, f.eks TIMS team, PPT, helsesykepleier for å for å drøfte situasjonen rundt det enkelte barn, og hvordan det kan jobbes med den aktuelle utfordringen. I enkelte tilfeller anbefaler det kommunale hjelpeapparatet at det sendes henvisning til BUP for å belyse saken ytterligere ut fra deres kompetanse.
- Alle saker knyttet til vold eller utagering må behandles individuelt. Avhengig av volden, eller utageringens karakter settes det inn tiltak. Aktuelle tiltak kan være: Tettere oppfølging av elev(er) i en gitt periode, både i timer og friminutt. Forsterket inspeksjon med fokus på kritiske områder i skolen. Samtaler med helsesykepleier, kontaktlærer, eller andre personer. Faste møtepunkter med foresatte. Utarbeide handlingsplan med fastsatte delmål og evalueringspunkter. Vurdere bytte av klasse, eller i særskilte tilfeller bytte av skole.
- Avvik knyttet til vold og utagering kan være vanskelig å lukke. Det er ikke mulig å «vedta» at atferd skal endres. Ofte kreves det en langsiktig jobbing for å hjelpe barn å endre utagerende atferd, særlig når atferden har vart over noe tid. Målet er alltid å jobbe for at den enkelte elev og omgivelsene som berøres av vold, eller utagering skal oppleve at denne tar slutt.
- I tilfeller der det er mistanke om at mobbing skjer skal prosedyrer etter opplæringsloven 9a følges. Dette innebærer blant annet: Plikt til å undersøke saken og sette inn nødvendige tiltak ved behov.
- Ansatte i skolen jobber hver dag for at alle elever skal ha et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, læring og trivsel. Dette innebærer også at skolen evaluerer eget arbeid og rolle for å bidra til at elever skal ha en god skolehverdag.

Med vennlig hilsen

Erik Alvestad
Enhetsleder Skole

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Kopi til
Ellen Beate Lundberg

Kommunedirektør